

Nejasná pravidla podporují zadlužení

Fórum věřitelů nabídlo pestrá témata a zajímavé osobnosti. V přednáškách však zaznívala i kritika nepřehledné legislativy.

Pražské Vysočany hostily už devátý ročník Fóra věřitelů, letos s podtitulem *Nedobrovolně věřitelem*. Na místo se sjelo mnoho významných osobností zabývajících se insolvenčním právem. Akce se konala pod záštitou Asociace inkasních agentur v čele s výkonnou ředitelkou Janou Tatýrkovou. Programem provázal šéfredaktor Právního rádce Martin Drtina.

Úvodní blok konference se týkal rizik a výzev mimosoudního inkasa. Otevřel ho prezident pořádající asociace Radek Laštovička. Ve svém příspěvku se zabýval situací na trhu inkasa pohledávek v tuzemsku. Konstatoval, že objem pohledávek ve správě inkasních agentur dlouhodobě stoupá, přičemž k tomuto negativnímu trendu přispěla i koronavirová pandemie, která významně ovlivnila vztahy mezi dlužníky a věřiteli. „Až třetina inkasních agentur zaznamenala argumentaci dlužníků, kteří jako důvod nesplácení dluhů uvádějí ztráty příjmů související s pandemií. Tento postup použil při vyjednávání průměrně každý pátý dlužník,“ uvedl Laštovička, který se ve své prezentaci zabýval například i mírou reputačního rizika, jež pro věřitele představuje vymáhání pohledávek prostřednictvím inkasních agentur. Z průzkumu pak vyplývá, že více než osmdesát procent dotázaných společností uvedlo, že je pro ně tato reputace velmi důležitá a svou pověst si ostražitě hlídají.

Shrnutí legislativních novinek na poli exekucí si pro přítomné připravil Marek Švehlík z poradenské skupiny SAMAK. Zabýval se také například

novelou občanského zákoníku a občanského soudního řádu. Ta zavedla určité novinky týkající se dluhů nezletilých, kdy s nezletilým mladším 15 let nelze například sjednat smluvní pokutu či proti němu nelze vydat kontumační rozsudek. Švehlík komentoval například i poslední novelu exekučního řádu, zmínil i možnost zastavení bezvýsledných exekucí. Vyjmenoval také, jaké změny legislativním procesem neprošly. „Některé věci se prosadit nepodařilo, například tedy tolik diskutovaná teritorialita exekucí a zároveň zavedení povinné zálohy při zahájení exekuce, splatné ze strany oprávněného,“ doplnil Švehlík.

Na konferenci nechyběl ani hlavní ekonom Trinity Bank Lukáš Kovanda, který nastínil, jak bude vypadat ekonomická situace v tuzemsku po volbách. Zmínil i narůstající inflaci, která však podle dat Eurostatu není zatím tak vysoká, jak ji mnozí vnímají.

„Můžeme říct, že ve srovnání s ostatními zeměmi EU je míra inflace v České republice podprůměrná. Zatím nedosahujeme měr inflace, které má například Polsko, pobaltské státy či Německo,“ podotkl Kovanda. Zároveň mírně zkritizoval postup České národní banky v protiinflačních opatřeních. „Je otázkou této doby, zdali inflace, kterou se snaží krotit, je přechodná, či nikoliv a zdali je tak agresivní postup, který zastává Česká národní banka namísto,“ konstatoval. Dále se věnoval tématu zdražování ropy a uvedl, že pohonné hmoty v Česku zdražují o více než dvacet procent a situace na trhu je poměrně nejistá. V závěru komentoval i vliv pandemie na ekonomiku. „Problémy, které se v celosvětové ekonomice

1. Moderátor Fóra věřitelů Martin Drtina přivítal zaplněný sál hotelu Clarion.
2. Podle prezidenta Asociace inkasních agentur Radka Laštovičky koronavirová pandemie přispěla k vyššímu objemu pohledávek ve správě inkasních agentur.
3. Ekonom Lukáš Kovanda varoval před takzvaným čipovým hladomorem.
4. Účastníci konference mohli v předzář debatovat nebo navštívit prezentaci partnerů.
5. Jarmila Veselá z Insolcentra odhaduje, že nás čeká období, kdy insolvence budou důležité téma.
6. Úpravy občanského zákoníku a občanského soudního řádu ve prospěch nezletilých dlužníků považuje Marek Švehlík za přínosné.

objevily po nástupu pandemie, pravděpodobně nebudou tak přechodného charakteru, jak se před nějakou dobou zdálo," podotkl s doplněním, že se tato situace týká zejména krize výrobní či logistické a zmínil i takzvaný „čipový hladomor“, kdy se automobilkám nedostává tolik potřebných čipů a v důsledku toho jsou nedobrovolně nuceny zastavovat výrobu.

Nedobrovolní věřitelé z řad vlastníků bytů

Na téma bytové situace a nedobrovolných věřitelů vystoupil předseda Svazu českých a moravských bytových družstev Jan Vysloužil. Mluvil hlavně o problematickém vymáhání dlužných záloh na bydlení či komplikovanosti a přebujelosti právních předpisů, kritizoval nejasnost či nejednoznačnost některých ustanovení a rozkolísaný výklad předpisů. Vlastníci bytu ve společenství vlastníků či bytových družstvech se podle jeho slov stávají věřiteli proti své vůli. „Zcela jednoznačně se řadíme mezi věřitele nedobrovolné, protože my jsme sice nikomu žádné peníze nepůjčili, ale přesto se coby vlastníci buď v družstevních domech, nebo společenstvích vlastníků dostáváme zcela bez naší vůle do mnohdy neřešitelných situací, protože ručíme za závazky společenství či toho družstva a za naše neplatící sousedy,“ vyjmenoval bolestivá úskalí stávajícího bytového práva. Podle něj je nedostatkem právní úpravy zejména nemožnost zabránit vzniku pohledávky nebo zajistit její splacení ze strany dlužících sousedů. Takoví věřitelé jsou podle jeho názoru silně znevýhodňováni oproti ostatním skupinám věřitelů. „Vlastníci nemají možnost rozhodnout, zdali v daném domě vznikne právní subjektivita. Když se zkrátka rozhodnou, že byt koupí v domě, kde je společenství vlastníků, tak se ze zákona stanou členy této právnické osoby a za závazky ručí do výše svého spoluvlastnického podílu,“ dodal s tím, že jistina pohledávky narůstá i v průběhu vymáhacího řízení. „Dodávku tepla ani vody do bytu dlužníka nelze v bytovém domě kvůli společným stoupačkám odpojit, takže možnost sankcionovat neplatíče je takřka nulová. Sousedé tedy ve výsledku hradí náklady namísto dlužníka a sami se mohou ocitnout ve dluhové pasti,“ uzavřel Vysloužil.

Operátoři vymáhají sofistikovaně

Za společnost T-Mobile vystoupil Pavel Vlasyň, který se snažil nabídnout jiný pohled na to, jak zacházet s neplatíči za vyúčtování od operátora. „Možnost používat mobil je dnes naprosto nezbytná. Nemůžeme si neplatíče dovolit jen tak odstříhnout od služeb, protože to ve výsledku uškodí nám. Sice potřebujeme, aby zaplatili, ale zákazníci si to pak bohužel pamatují a neprodlužují smlouvu. Ve výsledku to nás poškodí, když přijdeme o zákazníka,“ vysvětloval. Dodal, že

koronavirová krize u mobilního operátora naopak nabídla příležitost, jak se naučit se zákazníkem lépe komunikovat. Na začátku pandemie totiž přirozeně prudce vzrostla poptávka po odkladech plateb kvůli zavřeným obchodům, omezenému pohybu a ztrátě příjmů. Vzhledem k tomu, že call centrum bylo přetíženo volajícími, bylo třeba reagovat rychle a zařídit, aby o odklad platby lidé mohli požádat v rámci mobilní aplikace. „Tento krok rozhodně napomohl digitalizaci kontaktu s našimi klienty. Ubyl tak počet lidí, kteří chodí své záležitosti řešit do kamenných prodejen,“ dodal.

Součástí konference byl i příspěvek Jana Klupky ze společnosti Bohemia Energy, tedy dodavatele energií, který letos na trhu s energiemi ukončil svou činnost. Klupka s žertem glosoval, že je pravděpodobně prvním řečníkem, který během přípravy prezentace přišel o zaměstnavatele. I přesto se však ve svém vystoupení věnoval zejména tématu, jak se z nedobrovolného věřitele stát věřitelem dobrovolným. Důležitým krokem podle něj je zejména zjišťování informací o dlužnících. „Pokud vaše společnost disponuje správně cíleným souhlasem se zpracováním osobních údajů u daného klienta, může použít i externí pozitivní data z registrů,“ poznamenal s tím, že je důležité umět získaná data vhodně využít ve svůj prospěch.

Na věřitelské konferenci nesměl přirozeně chybět ani představitel tuzemského největšího exekutorského úřadu Lukáš Jícha. Ten se ve svém příspěvku podobně jako Marek Švehla zabýval novelou exekučního či občanského soudního řádu, která bude účinná od počátku příštího roku.

Jícha však nešetřil kritikou. „Jedná se o největší novelu za 20 let, která obsahuje přes dvě stovky změn. Nicméně jedná se v podstatě o takovou legislativní gulášovku, která obsahuje pozůstatky původně navržených, avšak vynechaných principů, mnohdy nesmyslná ustanovení, odkazy na neexistující či vzájemně si odporující ustanovení,“ vyjmenoval nedostatky.

Jarmila Veselá ze společnosti InsolCentrum se zabývá zpracováním a analýzou insolvenčních dat a zkoumáním právní, ekonomické a sociologické souvislosti daných krizových jevů. „Neříkám to ráda, ale myslím, že nás čeká období, kdy budou insolvence poměrně důležité téma,“ uvedla v úvodu svého příspěvku s odkazem na situaci po pandemii. Zároveň představila i novou knihu Insolvence 2008–2020, jejímiž autory jsou mnozí odborníci na insolvence, kteří zmapovali situaci v tomto oboru za uplynulých třináct let. I sama Veselá ve svém příspěvku zhodnotila určité ukazatele, například kolik oddlužení bylo od roku 2008 povoleno či v jaké míře byla tato oddlužení v uplynulém období splněna. Zároveň představila typický profil živnostníka v konkurzu.

Až třetina inkasních agentur znamenala argumentaci dlužníků kteří jako důvod nesplacení dluhů uvedli ztráty příjmů související s pandemií koronaviru. Tento postup využil průměrně každý pátý dlužník.

„Zjistili jsme, že z hlediska pohlaví v této skupině markantně převažují muži, ačkoliv průměrný věk dlužčího živnostníka je stejný, a to 45 let věku. Rozhodně ale můžeme říct, že objem dluhů se rok od roku zvyšuje,“ komentuje negativní trend. Dlužníci jsou podle ní ekonomicky schopnější, než se uvádí, třebaže u politiků i médií převládá postoj, že dlužník je oběť a věřitel je jeho predátor. „Prodlužnický přístup se promítá i do legislativy,“ odkázala Veselá na zmíněné novely v oblasti insolventní a exekucí.

Legislativu je třeba zjednodušit

Petr Schneedörfler ze spolku Lighthouse, který pomáhá osobám ve výkonu trestu a při návratu do běžného života a věnuje se mimo jiné i dluhové problematice, v rámci své prezentace konstatoval, že v tuzemsku máme obrovské množství zákonů, které obsahují, regulují, řeší dluhy, dlužnicko-věřitelské vztahy a postupy. Podle jeho názoru ale máme problém definovat přesně úroky a jejich výši nebo schází jasně stanovená pravidla pro vztah mezi věřiteli a dlužníky. „Všechno měníme dřív, než stihneme přijmout pravidla předchozí, a nikdo se v tom nevyzná, dlužník v žádném případě. Složitost systému je natolik zásadní, že je podle mého názoru jedním z hlavních důvodů vysoké míry zadluženosti, kterou zde máme. Lidé se také často nezodpovědně zadlužují, například si berou půjčky na novou sedačku, televizor, vánoční dárky a postupně se dostávají do dluhové spirály,“ popisoval rizika spotřebitelského úvěru a finanční negramotnosti. Vzhledem k tomu, že ve spolku lidé pracují zejména s vězni či podmíněně propuštěnými osobami, snaží se problém zadluženosti vysvětlit například na obchodu

s cigaretami, tedy „byznysu“, který ve věznicích často probíhá. Na závěr Petr Schneedörfler uvedl, že je zkrátka důležité zjednodušit legislativu tak, aby každý nejen věděl, jak se do zadlužení dostal, ale jak z něj ven.

Posledním a neméně důležitým blokem programu byly příspěvky zabývající se vývojem nových technologií či přímo umělé inteligence a jejím využitím pro insolvence. Mezi zástupci tohoto panelu byl například Luboš Urbančok ze společnosti Coworkers.ai, který názorně předvedl využití konverzační umělé inteligence v inkasních procesech. Během přednášky naprogramoval hlasový automat, který dokázal reagovat v hovoru s dlužníkem podle předem stanoveného schématu a vyzval ho k zaplacení dlužné částky. Ze stejného soudku přispěl i Marek Klimeš ze společnosti Vocalls, který také představil virtuálního asistenta pro nasazení na hovory se zákazníkem. Uvedl, že podle získaných dat dosahuje virtuální asistent podobné úspěšnosti jako operátor, není ale vhodný pro všechny typy hovorů. „Nesmíme zapomenout na sílu osobnosti člověka, který dokáže lépe udržet volajícího na telefonu. Jeho charisma ani empatii voicebot nikdy nezíská,“ upozornil na nedostatky umělé inteligence Urbančok.

Odlehčením a osvěžením konference byla přednáška sexuoložky Laury Janáčkové, které přítomné pobavila prezentací na téma *Co si dlužíme v sexu* nebo divadelní spolek Ty-Já-Tr. Ten předvedl ukázkou představení, kterým se snaží nejen dětem a mladistvým zvýšit podvědomí o finanční gramotnosti.

Adéla Nekvasilová

adela.nekvasilova@economia.cz

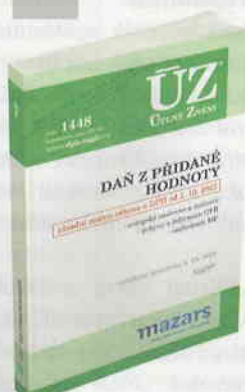
Složitost systému a pravidel je natolik zásadní, že je nejspíše jedním z hlavních důvodů vysoké míry zadluženosti v České republice.

CENNÉ PAPIRY, KAPITÁLOVÝ TRH, INVESTIČNÍ SPOLEČNOSTI A FONDY

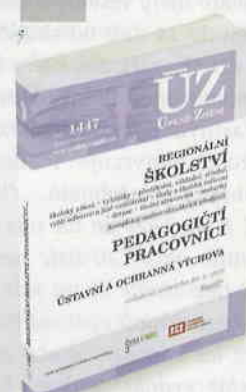
- zásadní změny zákona podnikání na kapitálovém trhu od 1. 10. 2021
- menší změny dalších předpisů
- kompletní soubor aktuálních předpisů

DAŇ Z PŘIDANÉ HODNOTY

- rozsáhlá novela zákona o DPH od 1. 10. 2021
- nové pokyny GŘ
- evropská směrnice a další předpisy

REGIONÁLNÍ ŠKOLSTVÍ, PEDAGOGIČTÍ PRACOVNÍCI

- školský zákon (předškolní, základní, střední, vyšší odborné a další vzdělávání)
- další zákony, vyhlášení vlády a vyhlášení
- celkem 47 právních předpisů v aktuálním znění

více informací na www.cnp.sagit.cz

více informací na www.dph.sagit.cz

více informací na www.sko.sagit.cz